

Osebna varovalna oprema (OVO)

Kaj je OVO?

Osebna varovalna oprema je vsaka oprema, ki jo delavec nosi, drži ali kako drugače uporablja pri delu, tako da ga varuje pred enim ali več istočasno nastopajočimi tveganji za njegovo varnost in zdravje.

Osebno varovalno opremo uporabljajo delavci pri delih, pri katerih se ni mogoče izogniti tveganjem za varnost in zdravje, ter v primerih, ko delodajalec ne more v zadostni meri omejiti tveganj s tehničnimi sredstvi kolektivnega varstva ali ustrezno organizacijo dela.

Pravilniki, ki urejajo področje OVO!

Osebno varovalno opremo opredeljujeta dva pravilnik in sicer **Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Ur.l. RS, št. 89/1999, Ur.l. RS, št. 39/2005)** ter **Pravilnik o osebni varovalni opremi (Ur.l. RS, št. 29/2005 Ur.l. RS, št. 23/2006)**

V Pravilniku o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu je opredeljena definicija osebne varovalne opreme, kdaj se uporablja, kakšnim zahtevam mora ustrezati in na kakšen način se določi. Kot pomoč pri določanju pripadnosti OVO za posamezno nevarnost oziroma delo so priloge, ki so sestavni del pravilnika.

V **prilogi I** je preglednica tveganj pri delu, ki pogojujejo uporabo OVO. Preglednica je sestavljena na eni strani iz delov telesa, na drugi strani iz tveganj (fizikalna, kemijska in biološka), pri čemer se v poljih povežejo deli telesa s tveganjem, ki nastane pri opravljanju dela.

V **prilogi II** je okvirni seznam OVO za varovanje glave, sluha, oči in obraza, dihal, rok, nog, telesa, itn.

V **prilogi III** je naveden okvirni spisek del, ki zahtevajo uporabo OVO. Tako so navedena dela pri katerih se uporabljajo očala, čevlji, varovala za ušesa, respiratorji, rokavice,

Po Pravilnik o osebni varovalni opremi je osebna varovalna oprema razporejena v tri kategorije, pri katerih je potrebno upoštevati ustrezne postopke za ugotavljanje **skladnosti**:

1. Osebna varovalna oprema kategorije I (preprosta), kjer se predvideva, da uporabnik lahko sam oceni stopnjo zagotovljenega varovanja pred minimalnimi tveganji in katerih učinke, če so postopni, lahko uporabnik varno in pravočasno ugotovi.

2. Osebna varovalna oprema kategorije II (navadna), ki ne spada v kategorijo I ali III. To je OVO, ki ne spada v prvo ali tretjo kategorijo. Gre za zahtevnejšo osebno varovalno opremo, ki varuje pred srednjo ogroženostjo za zdravje. To so zaščitna delovna čelada, zaščitni delovni čevlji, zaščita sluha, rokavice za mehanske nevarnosti vboda, rezanja,...

3. Osebna varovalna oprema kategorije III (zahtevna), ki je namenjena za varovanje pred smrtnimi nevarnostmi ali pred nevarnostmi, ki lahko resno in nepopravljivo poškodujejo zdravje in katerih takojšnjih učinkov, uporabnik ne more pravočasno ugotoviti. To so dihalne naprave za varovanje pred aerosoli, oprema za nujne posege v okolje z visoko oz. nizko temperaturo, oprema za varovanje pred padci z višine ipd.

Zahteve za delodajalca!

Delodajalec zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo, ki ustreza naslednjim zahtevam:

- a) oblikovana in izdelana mora biti v skladu s predpisi,
- b) izdelana mora biti namensko za varovanje pred pričakovanimi tveganji in sama ne sme povzročati večjih tveganj za varnost delavca,

- c) ustrezati mora dejanskim razmeram na delovnem mestu,
- d) ustrezati mora specifičnim ergonomskim potrebam in zdravstvenemu stanju delavca,
- e) izdelana mora biti tako, da si jo lahko uporabnik pravilno prilagodi na enostaven način.

Delodajalec določi OVO za delavca, upošteva:

- resnost tveganj,
- pogostnost izpostavljenosti tveganjem,
- značilnost delovnega mesta
- izpopolnjenost osebne varovalne opreme,
- razmere, čas in pogoje, v katerih jo mora delavec uporabljati.

Zahteve za delavce!

- a) Delavec mora spoštovati in izvajati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu
- b) Delavec mora uporabljati osebno varovalno opremo
 - v skladu z njihovim namenom
 - po navodilih delodajalca,
 - pazljivo ravnati z OVO
 - skrbeti, da so v brezhibnem stanju (po navodilih proizvajalca OVO).

Zakaj je potrebna OVO?

Če povzamem navedeno, je OVO potrebna zaradi nevarnosti oz. prepoznanih tveganja, ki nastopijo na delovnem mestu. Določi se v skladu s predpisano zakonodajo ter oceno tveganja za posamezno ali več delovnih mest. Posebej v današnjem času, kjer delavci obvladujejo več različnih delovnih mest je pomembna izbira OVO za vsa tveganja, ki nastopijo pri vseh delih, ki jih delavec opravlja.

OVO se od »navadnih« oblačil loči tudi po tem, da proizvajalec OVO za opremo izda izjavo o skladnosti, s katero jamči, da ustreza zahtevam določenega standarda ali več standardom.

Posebej to velja za OVO kategorije II in kategorije III, kot to predpisuje Pravilnik o osebni varovalni opremi (Ur.l. RS, št. 29/2005 Ur.l. RS, št. 23/2006). Pomembno je tudi, da sami ne spreminjamo (predelujemo) OVO, saj s tem spremenimo varnostno funkcijo, ki nam jo nudi OVO (npr. dodatne odprtine na zaprtih čevljih – v prašni atmosferi, prikrojitev oblačil – poškodbe trupa, namestitve kovinskih delov na oblačila – antistatika!, ipd)!

Odnos do OVO je v praksi različen. S strani delodajalca je včasih nepotreben strošek, s strani delavca je to *neka* moteča stvar, ki ga ovira pri delu. Posebej to velja na začetku uvajanja OVO. Pri delu opažamo, da je največ problemov prav pri uvajanju OVO, kjer ni takojšnjega rezultata, kjer se tveganja za zdravje pokažejo po daljši časovni izpostavljenosti. Kot je na primer neuporaba glušnikov za hrup ali neuporaba prozornih zaščitnih očal.

Zelo je pomembno, da se zavedamo, da nas OVO varuje pred nevarnostmi **na delovnem mestu**. Torej, ohranimo svoje zdravje tudi z uporabo predpisane OVO!

Igor Kučič